

msu

od doma

Upoznajte dvoje iznimnih umjetnika: DALIBORA MARTINISA i IVANA LADISLAVA GALETU, rođenih 1947. godine te saznajte kako su koristili medije promatrajući čovjeka u odnosu na prostor i vrijeme.

Njihove ideje neka vam posluže kao inspiracija. Prijedlog kako to možete učiniti pročitajte u nastavku. Radujemo se vašim radovima koje šaljite na naš mail: edukacija@msu.hr.

*Edukativni stručni materijali i tekstovi preuzeti su iz literature MSU-a.

DALIBOR MARTINIS

Dalibor Martinis, hrvatski je umjetnik, rođen 1947. godine koji je diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti. Od 1973. djeluje kao videoautor samostalno, a do 1992. i u koautorstvu s umjetnicom Sanjom Iveković. Njegovi radovi nalaze se u zbirkama Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu, The Museum of Modern Art/New York, Stedelijk Museum/Amsterdam, ZKM/Karlsruhe, New York Public Library, Kontakt/Erste Bank, Beč i dr. Do 2012. predavao je na Akademiji primijenjene umjetnosti u Rijeci, a realizirao je više tv emisija na HRT.

DALIBOR MARTINIS RAZGOVARA S DALIBOROM MARTINISOM, 2010.

Medijski projekt *Dalibor Martinis razgovara s Daliborom Martinisom* (1978. – 2010.) sastoji se od sučeljavanja videozapisa performansa *Data Recovery* iz 1978. godine s videozapisom iz 2010. u formi videointervjua.

Dalibor Martinis u TV emisiji 2010. odgovara na pitanja koja samom sebi postavlja 1978. te problematizira protok osobnog i kolektivnog vremena, kao i promjene koje su nastale na tehnološkom, društvenom i umjetničkom planu.

Dakle, Martinis koristi medij videa kako bi vodio razgovor sa samim sobom u budućnosti, postavljajući pitanja samome sebi na koja odgovara s vremenskom distancom od tridesetak godina.

Martinis (1978.): *Moje je prvo pitanje jednostavno. Možda je neugodno, ali je nezaobilazno. Nadam se da publika neće biti razočarana bude li jedino. Pitanje je – je li Dalibor Martinis iz 2000. g. živ?*

Martinis odgovara: *Pa ako mi je išta drago onda je to da mogu potvrdno odgovoriti na to pitanje. (I nastavlja obraćajući se samom sebi u prošlosti s Ti): Vidim da si se ti želio osigurati u slučaju da se na to pitanje mora odgovoriti negativno. Mogu samo reći da nije jedino problem bio u meni i u tome da li ću ostati živ sve ovo vrijeme, nego se sad pokazalo da je problem bio i kako sačuvati, i ovaj materijal, dakle tebe u obliku u kojem će biti moguće uspostaviti ovaj naš razgovor.*

DALIBOR MARTINIS RAZGOVARA S DALIBOROM MARTINISOM, 2010.

Zatim razgovor nastavlja pitanjem o autorstvu ovog rada.

Mladi Martinis postavlja pitanje: *Smatraš li da je on moj ili tvoj?*

Odgovara: *Moram priznati da je koncept i ideja, defacto cijeli projekt nastao u tvojoj glavi i svakako ne mogu u tom smislu polagati pravo na autorstvo, ali ni ovaj moj mali dio posla, a to je da se pojavim ovdje 31 godinu kasnije nije sasvim za zanemariti, pa se nadam da će se i meni nešto od toga priznati.*

Martinis iz 1978.: *Očito je da na neki način manipuliram tobom. Kako se osjećaš glede toga? O tvome radu odlučujem ja, a to je naizgled nemoguće. Nije li moj napor da ti postavim pitanja snažniji i uzvišeniji od Tvojega da mi na njih odgovoriš?*

Martinis odgovara: *Pa, da – slažem se. Zbog vrijednosti koncepta sigurno da su pitanja i realizaciji tih pitanja bitniji od ovoga što ja sad odgovaram i jasno mi je da kada si ih postavljao si bio svjestan da ću ja u trenutku kad budem odgovarao biti u prednosti jer ću vladati duhom vremena i kontekstom, a tvoja pitanja će dolaziti iz jednog vremena kojeg više nema.*

Martinis iz 1978.: *Još neke od svojih radova smatram izvrsnima, no svjestan sam da je možda riječ o napuhanom egu. Što ti misliš?*

Odgovor glasi: *Pa, slažem se. U oba smisla se slažem. Ima radova koji si napravio i koje si napravio. A ima i malo napuhanog ega.*

Martinis iz 1978.: *Postoje i pitanja koja se ne usudim pitati javno jer su preosobna. Usuđuješ li se na njih odgovoriti?*

Martinis odgovara: *To je dobro pitanje...*

Nastavak intervjua možete pogledati u Muzeju suvremene umjetnosti na izložbi *Kolekcija za budućnost: Akvizicije 2009-2019*.

Na sličan, a opet suprotan način mediju pristupa umjetnik Ivan Ladislav Galeta u svom radu *Virtualno predavanje* koji počinje riječima: *Ja sam u ovom času na jednom drugom mjestu...Ja sam ovdje...ustvari me nema...Tamo gdje sada jesam, možda i nisam...Jesam i nisam ovdje...na istom mjestu, u različita vremena...*

Riječ je o poznatom Galetinu predavanju u formi video projekcije, kojim je autor prisustvom u odsutnosti održao predavanje studentima u trenucima fizičke spriječenosti.

Predavanje ujedno odražava Galetin rad na istraživanjima specifičnih mogućnosti filmskog, video i televizijskog medija, s naglaskom na filmski prostor i vrijeme projekcije.¹

IVAN LADISLAV GALETA

Ivan Ladislav Galeta rođen je 1947. u Vinkovcima. Diplomirao je likovnu umjetnost na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu i pedagogiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1977. do 1990. vodio je Multimedijski centar SC-a, stvorivši od njega najjačega prikazivača alternativnih filmskih i video programa u Hrvatskoj. Od 1993. predavao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, na smjeru Multimedija.

IVAN LADISLAV GALETA²

Bio je predlagatelj i jedan od osnivača Odsjeka za animirani film i nove medije na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Djelovao je na više područja audiovizualnih umjetnosti, a najpoznatiji je po eksperimentalnim filmovima te instalacijama, fotoinstalacijama i zvukovnim projektima.

Galetino se stvaralaštvo klizno kretalo između nekoliko standardiziranih medija - filma, videa, likovnog djela (fotografije, skulpture, dizajna), glazbe, usmenoga predavanja, književnoga djela; između više standardiziranih "intermedija", odnosno "multimedija":

¹ Preuzeto iz: http://www.alu.unizg.hr/alu/cms/front_content.php?idart=954

² Fotografija preuzeta iz <https://vijesti.hrt.hr/231335/preminuo-ivan-ladislav-galeta>

fotografske, filmske, video, objektne... instalacije, performanse, prošireni film, i dr. klizeći preko njihovih granica kao da ih nema, odnosno nalazeći u "graničnim" područjima jednako fascinantne stvaralačke izazove kao i u "središnjim".³ Svaki Galetin rad demonstrira određenu kvalitetu ili logiku univerzalnih odnosa, najčešće vezanih uz strukturiranje kategorija kao što su *vrijeme i prostor*.⁴ Radovi likovnog i filmskog umjetnika Ivana Ladislava Galeta u mnogim slučajevima funkcioniraju kao tekst percepcije, odnosa prema medijski reprezentiranoj i fizičkoj stvarnosti, te kao ispitivanje relacija „mogućeg“ i „nemogućeg“ unutar i između svih tih kategorija.⁵

IVAN LADISLAV GALETA: ZRCALNI PING-PONG, 1978.-1979.

Instalacija *Zrcalni ping-pong* tako se može shvatiti kao proširenje rada *TV ping-pong* (1976-1978), realiziranog u mediju videa, u onom smislu u kojem su glavne postavke kojima Galeta barata u oba slučaja temeljno iste. Dok u videoradu upravo princip simetrije

³ Preuzeto iz: http://www.hfs.hr/novosti_detail.aspx?sif=3041#.XrIDP8CxXIV

⁴ Golub, M. *Ivan Ladislav Galeta*. // Akcenti : zbirke u pokretu/ urednica Nada Beroš. Zagreb : Muzej suvremene umjetnosti, 2009. Str. 150.

⁵ Isto.

u najvećoj mjeri čini perceptivno prihvatljivima varijacije preklapanja snimke jedne stolnoteniske igre unutar razdijeljenog ekrana, instalacija Zrcalni ping-pong u ovom je kontekstu kao neka vrsta „lažnog materijalnog dokaza kako su predložene situacije konkretno i fizički moguće. Naravno, samo pod uvjetom koji nas ponovno vraća problemu percepcije, jer unatoč vizualnom učinku ogledala koje dopunjuje znakovito simetričnu postavku igre 1:1, partija Galetinog ping-ponga legitimna je jedino ako prihvatimo sljedeće: da na stolu zbilja leži ne jedan, nego dva reketa, da je onaj „iza“ ogledala drugi igrač te da se konačno dogovorimo što onda s jednom lopticom viška.⁶

U suvremenoj umjetnosti prisutan je široki raspon pristupa u prikazu vlastitog lika i unutarnjeg svijeta te u prikazu unutarnjeg svijeta drugog. Tradicionalna tema autoportreta osuvremenjena je novim medijskim i konceptualnim pristupima, a često sadrži referencije na društvenu stvarnost i tehnološki razvoj.⁷

Pogledajte radove ovih suvremenika koji su na različitim, a opet tako sličan način promatrali sebe, odnosno čovjeka u odnosu na prostor i vrijeme. Martinis kao da u intervjuu igra svojevrstan *ping-pong* sa samim sobom, dok nam Galeta ostavlja prostora da zaigramo i suočimo se sami sa sobom. Neka Vam radovi ove dvojice posluže kao inspiracija za vaše intervjuje.

⁶ Golub, M. *Ivan Ladislav Galeta*. // Akcenti : zbirke u pokretu/ urednica Nada Beroš. Zagreb : Muzej suvremene umjetnosti, 2009. Str. 150.

⁷ Ivančević, N. *Osobne pripovijesti u Kolekcija za budućnost.: Akvizicije 2009.-2019. /*. // Dekada uzleta / 2009.-2019. / Jadranka Pintarić, Nataša Ivančević. Zagreb : Muzej suvremene umjetnosti, 2020. Str. 67